

рост износи 180.000—160.000 година без обзира на наведене шеме по мишљењу Баслера: „Црвена стијена остаје колико је досада познато — најстарије пећинско налазиште у Европи“.

За утврђивање фауне у Црвеној стијени велику препреку чине јако изломљени фрагменти костију. Академик И. Раковац је утврдио да до XIV стратума нема трага од пећинског медвједа. Од изумрлих сисара једино долазе у обзир бовиди. Јако је заступљен алпски мармот и јелен. Даље наводи козорога, риса и др. животиње.

Мирко Малез међу давно изумрлим животињама истиче црвеног вука и носорога.

Црвена стијена је веома богата артефактима. Према рачунању Ђ. Баслера нађено је око 15.000 кремених алатки. Та чињеница и континуитет између неолита и мезолита, мезолита и палеолита побудили су велико интересовање домаћих и иностраних научника. Свој осврт завршава једним пасусом из представке упућене Завичајном музеју од стране др Бенца: „За проучавање палеолитског и неолитско-мезолитског доба тамошњи налази су управо од неочејиве важности. Сав стручни свијет у Европи је данас упознат са налазима у Црвеној стијени, и она је ушла као посебан појам у археолошку научну литературу.“

Јован ИВОВИЋ

МАТЕРИЈАЛИ О ЦРНОЈ ГОРИ У АРХИВИМА ДДР — ПОТСДАМУ

Бавећи се историјом југословенских народа и истраживањем неких појава прегледао сам архиве на територији Нем. Републике Њемачке. Написао сам у архивима Потсдама, Дрездена и Шверина на многе фондове о Црној Гори прије 1918. год. У њемачком Централном архиву, Deutsches Zentralarchiv у Потсдаму, налази се највише од ове грађе.

Фондови садрже:

1) извјештаје, студије, анализе и друге податке до успостављања дипломатских односа између њемачке царевине и Црне Горе, и то у раздобљу од 1891—1905. год. Ти материјали потичу од аустроугарских представника који су заступали њемачке интересе и који су већ имали много раније своја представништва у Књажевини Ц. Г. Даље има извјештаја генералног конзула Њемачке из Сарајева, њемачког амбасадора у Риму, агента њемачких монопола који су пропутовали Црну Гору да би сондирали привредно-политички терен;

2) извјештаје посланика њемачке царевине Пилгрима Балтадија који је био на том положају од 1905. до првог свјетског рата. Овај

дио материјала је врло добро распоређен и даје доста добру анализу кроз призму њемачких потреба. Долази ту јасно до изражаја како су њемачки монополи закаснили на том малом тржишту и како се савјетује да се изгубљени терен може добити само на рачун баш најбољих савезника, наиме Аустро-Угарке и Италије. Наименовање Татара за начелника одјељења за пољопривреду дало је Нјемцима подстрека и наде да лакше дођу до неких позиција, јер је овај студирао у Њемачкој и „наравно ће да се определијели за њемачке увозне производе“.

Фонд архивског материјала распоређен је на два дијела:

1. Фонд Министарства за спољну политику — трговинско-политичко одјељење.

Handelspolitische Abteilung des
Auswärtigen Amtes — Montenegro

бр. свезака:

5843	Монтенегро	
	трговина	свеска 1 1905—14
5844	Мо	
	статистика	„ 1 1901—13

5845 Мо
 царине-порези „ 2 1903—14
 5846 Мо
 фин. прилике „ 2 1910—11
 Свака свеска има око 300 листова.

2. Фонд Министарства за унутрашње послове:

Reichsamt des Inneren — Montenegro, Handelssachen

3 фасцикле са исто 500 листова на једну свеску.
 4386 1 трговина 1900—06
 4387 2 „ 1906—10
 4388 3 „ 1910—14
 а осим тога још двије фасцикле
 9779 Монтенегро - тргов. 1891—03
 9778 Мо тргов. полит. 1903—1920

За њемачку историографију је врло интересантно како се на том малом подручју водила борба империјалистичких снага Европе о којима материјали дају врло добар пресјек. Неке анализе дају добар увид у друштвено-политичко стање у Црној Гори. Многи исјечци из новина који су приложени дају допунску слику томе (Глас Црногорца, Константиноплер Zeitung, Српске новине итд.). За тему спречавања Србије за излаз на море преко Црне Горе од стране Аустрије има такође грађе.

Извјештаји дају многе податке о амбицији италијанског двора. У вези с тим појављују се прве ита-

лијанске инвестиције. Њемачки дипломати јављају да то нијесу инвестиције само приватника, него да иза тих људи стоји италијанска влада (5846 лист 1, Бд. 1). О дјеловању поменутог Татара има пуно података (43 86 Мо 1). Он је доста интересантна појава, пошто је према извјештајима увео нове производне инструменте у пољопривреду Црне Горе.

Даље ће бити од интереса за научно истраживање прилика у земљи статистике увоза и извоза, врло марљиво обрађене од стране њемачких представника. Ту су заступљене не само земље које су водиле чисто империјалистичку политику према Ц. Г. већ и Грчка, Албанија, Румунија итд. Нужно је ипак напоменути да је тај фонд чисто њемачки и да даје само један исјечак.

У Државном архиву у Дрездену (Landeshauptarchiv Dresden) налази се мањи фонд о политичким приликама у Црној Гори (Aussenministerium Akt. Nr. 1960) који се завршава 1918. год. у Шверину, у Мекленбурском главном државном архиву (Landeshauptarchiv Schwerin), има мање грађе о Црној Гори која је углавном дворског карактера, пошто се престолонаследник Данило оженио принцезом Јутом од Мекленбург-Штерлиц. За рад у свим архивима постоје добри услови.
 Мартин ЦЕЛЕР

ГОДИШЊА СКУПШТИНА САВЕЗА ДРУШТАВА ИСТОРИЧАРА ЈУГОСЛАВИЈЕ

У Београду је 17. априла 1965. год. одржана годишња скупштина Савеза на којој су разматрани: извјештај Управе о раду Савеза у 1963. и 1964. години, извјештаји о благајничком пословању Савеза, ЈИЧ-у и Хисторијском прегледу и нацрт Статута Савеза.

Скупштини су присуствовали по 10 делегата из републичких друштва, представници Војноисторијског института и Друштва оријенталиста.

Послије уводне ријечи проф. Анте Бабића, председника Савеза, и избора радних тијела прешло се на дискусију раније достављеним извјештајима.

Рад Савеза био је усмјерен на сљедећа основна питања: организовање савјетовања о настави и уџбеницима историје, одржавање и проширивање међународних веза историчара, припреме за IV конгрес историчара Југославије и издавање часописа Савеза.